

Analýza – Stavba  
obchvatu – zjišťovací  
řízení

## Rekapitulace Vašeho dotazu

Ve Vaší obci se plánuje stavba obchvatu. Tato stavba má být provedena po etapách, které se samostatně posuzují ve zjišťovacím řízení podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Nyní bylo k první etapě stavby ve zjišťovacím řízení vydáno rozhodnutí, že stavba nepodléhá posouzení vlivů na životní prostředí. Máte v úmyslu se proti tomuto rozhodnutí bránit.

Dále uvádíte, že Ředitelství silnic a dálnic ČR provádělo na pozemcích, na nichž je stavba plánována, geologické průzkumy bez souhlasu jejich majitelů.

## Naše doporučení

1. Proti rozhodnutí o závěru zjišťovacího řízení se může odvolat pouze jeho oznamovatel nebo spolek splňující předepsané náležitosti.
2. Jakožto vlastník pozemku, na kterém se má stavět, nebo vlastník dotčeného sousedního pozemku jste účastníkem územního a stavebního řízení a jako takový v nich můžete podávat námítky.
3. Rozdělení záměru do etap není samo o sobě nelegální.
4. Je-li geologický průzkum spojen se zásahem do pozemku, musí být proveden se souhlasem vlastníka pozemku, jinak jde o přestupek.

Podrobný právní rozbor najdete na straně 4 tohoto dokumentu.

## Užitečné odkazy

Poradna Frank Bold průběžně zpracovává shrnující právní manuály. Pro lepší pochopení problému a řešení Vašeho případu Vám doporučujeme k pročtení následující manuály:

### **Co je to EIA?**

dostupný z: <http://frankbold.org/poradna/kategorie/eia-a-ippc/rada/co-je-eia>

### **Jak se zapojit do procesu EIA?**

dostupný z: <http://frankbold.org/poradna/kategorie/eia-environmental-impact-assessment-ippc/rada/stanovisko-eia-ucast-na-procesu-jeho>

### **Jak dosáhnout zrušení stanoviska EIA?**

dostupný z: <http://frankbold.org/poradna/kategorie/eia-environmental-impact-assessment-ippc/rada/k-vyjadreni-obcanskeho-sdruzeni-k-oz>

### **Územní řízení**

dostupný z: <http://frankbold.org/poradna/kategorie/uzemni-a-stavebni-rizeni/rada/uzemni-rizeni>

### **Stavební řízení**

dostupný z: <http://frankbold.org/poradna/kategorie/uzemni-a-stavebni-rizeni/rada/stavebni-rizeni>

**Zapojte se do povolání stavby nebo záměru**

dostupný z: <http://frankbold.org/poradna/kategorie/eia-a-ippc/rada/zapojte-se-do-povolovani-stavby-nebo-zameru>

**Účast spolku v řízeních**

dostupný z: <http://frankbold.org/poradna/kategorie/obcanska-sdruzeni-zalozeni-fungovani-cinnost/rada/ucast-v-rozenich-podle-zvlastnic>

## Podrobný právní rozbor

### 1. Postup podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí

Zákon č. 100/2001 Sb. (dále „ZEIA“) upravuje posuzování vlivů na životní prostředí („EIA“ = Environmental Impact Assessment) u některých záměrů v závislosti na jejich povaze a rozsahu – viz tabulka v příloze č. 1 ZEIA. Některé záměry podléhají posuzování vlivů na životní prostředí přímo ze zákona, u jiných probíhá pouze v případě, že úřad ve zjišťovacím řízení dojde k závěru, že je nutné posuzování vlivů provést. Ve Vašem případě jde o záměr podle bodu 48 přílohy č. 1 ZEIA. Vzhledem k tomu, že posuzovaná stavba (etapa stavby) má mít přibližně 4 km, nepodléhá posuzování vlivů na ŽP přímo ze zákona, ale až na základě závěru zjišťovacího řízení.

Proces EIA probíhá následovně:

- 1) **Oznámení záměru** (§ 6 ZEIA) – předkládá je oznamovatel příslušnému krajskému úřadu. Úřad jej zveřejní a 30 dní od zveřejnění přijímá vyjádření veřejnosti, dotčené veřejnosti, dotčených orgánů a dotčených územních samosprávných celků k oznámení záměru.
- 2) **Zjišťovací řízení** (§ 7 ZEIA) – probíhá u všech nadlimitních a některých podlimitních záměrů (záměr ve Vaší věci je tzv. nadlimitní, protože limit pro tento druh záměrů jsou 2 km souvislé délky silnice). U záměrů podléhajících EIA ze zákona se v něm pouze upřesňují potřebné informace. U ostatních záměrů, u nichž se provádí, se posuzuje, zda daný záměr může mít významný vliv na životní prostředí a zda tedy je třeba provést posouzení vlivů na životní prostředí (proto se mu také někdy přezdívá „malá EIA“). Výsledkem je v případě negativního závěru (tedy že není třeba provést posuzování vlivů na životní prostředí) rozhodnutí, proti kterému se mohou některé osoby odvolat. V případě pozitivního závěru je výsledkem pouze odůvodněný písemný závěr, proti němuž není obrany. Negativním závěrem posuzování vlivů podle ZEIA končí, při pozitivním následují kroky 3) – 6) (tzv. „velká EIA“).
- 3) **Dokumentace** (§ 8 ZEIA) – její zpracování zajišťuje oznamovatel. Musí být provedena autorizovanou osobou. Příslušný úřad zveřejňuje informaci o dokumentaci. Do 30 dnů od tohoto zveřejnění se k dokumentaci může vyjadřovat veřejnost, dotčená veřejnost, dotčené orgány a dotčené územní samosprávné celky.
- 4) **Posudek** (§ 9 ZEIA) – jeho zpracování zajišťuje příslušný úřad. Také musí být proveden autorizovanou osobou, a to na základě dokumentace a k ní podaných vyjádření.
- 5) **Veřejné projednání** (§ 17 ZEIA) – koná se jen tehdy, pokud příslušný úřad obdržel odůvodněné nesouhlasné vyjádření veřejnosti k dokumentaci.
- 6) **Závazné stanovisko** (§ 9a ZEIA) – je výsledkem procesu EIA a je podkladem pro vydání rozhodnutí v navazujících řízeních. Navazujícím řízením rozumíme řízení podle § 3 písm. g) ZEIA, tedy vyjmenovaná rozhodnutí, u nichž proběhla „velká EIA“.

V případě, že příslušný úřad ve zjišťovacím řízení rozhodne, že záměr nemusí být posuzován z hlediska vlivů na životní prostředí, jak se stalo ve Vašem případě, je možné proti tomuto rozhodnutí podat odvolání. Toto odvolání však může podat **pouze dotčená veřejnost podle § 3 písm. i) bod 2 ZEIA (§ 7 odst. 6 ZEIA)**. Dotčenou veřejností podle § 3 písm. i) bod 2 ZEIA je **právnícká osoba soukromého práva, která splňuje následující podmínky:**

- 1) **předmětem její činnosti je ochrana životního prostředí nebo veřejného zdraví,**
- 2) **hlavní činností není podnikání nebo jiná výdělečná činnost a**

**3) vznikla alespoň 3 roky přede dnem vydání rozhodnutí NEBO ji svými podpisy podporuje nejméně 200 osob.**

Ve Vašem případě by tedy musela daná právnická osoba (zapsaný spolek) vzniknout před začátkem roku 2015, což spolek, který se ve Vašem případě vyjadřoval ke zjišťovacímu řízení, podle obchodního rejstříku **nesplňuje**. Druhá možnost je sehnání dvou set podpisů podporující zapojení spolku v dané věci. Vzor podpisové listiny si můžete stáhnout [ZDE](#).

Spolek by v odvolání mohl namítat např. vady posudku a navrhnout zpracování posudku oponentního, případně oponentní posudek předložit sám. V případě, že si ale nechá posudek zpracovat sám, ponese jeho náklady. Je možné rovněž namítat vady dokumentace a posudku, které zakládají rozpor se zákonem.

## **2. Vaše možnosti**

Proti negativnímu závěru zjišťovacího řízení se, jak již bylo řečeno výše, **může odvolat pouze spolek splňující zákonná kritéria** a oznamovatel záměru. Pokud Váš (či spřátelený) spolek nenaplnuje potřebnou dobu existence, může posbírat 200 podpisů a pak kritéria pro aktivní legitimaci k podání odvolání splní.

Pokud je výše uvedený postup nemožný, další možnost obrany proti stavbě obchvatu Vám poskytuje územní a stavební řízení. Upozorňujeme, že nejde o navazující řízení ve smyslu ZEIA, protože závěr zjišťovacího řízení byl záporný a „velká EIA“ proto neproběhla. Účast v těchto řízeních se proto bude řídit zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále „StZ“).

Účastníkem územního řízení je ze zákona dle § 85 StZ žadatel, obec, **vlastník pozemku, na kterém se stavba provádí, a vlastník dotčeného sousedního pozemku**. Tito mohou podávat námítky, o nichž je příslušný úřad povinen rozhodnout a své rozhodnutí odůvodnit. Ostatní osoby mohou podávat připomínky, jimiž se příslušný úřad sice musí zabývat, nemusí však své rozhodnutí nijak odůvodňovat.

V územním řízení je rovněž možno předložit oponentní posudek, náklady však ponese ten, kdo ho nechá zpracovat.

Námítky lze podávat také ve stavebním řízení, ale pokud byly nebo mohly být uplatněny v územním řízení, ve stavebním řízení už se k nim nepřihlíží. Podávají je účastníci řízení, což jsou dle § 109 StZ stavebník, vlastník stavby, vlastník pozemku, vlastník dotčeného sousedního pozemku nebo stavby a ten, jehož věcné právo na sousedním pozemku nebo stavbě může být přímo dotčeno.

Účastníci územního i stavebního řízení mají právo se proti rozhodnutí v příslušných řízeních odvolat a následně se i bránit soudně.

## **3. Rozhodnutí o závěru zjišťovacího řízení a etapizace záměru**

Ustanovení § 5 odst. 2 ZEIA stanoví, že „v dlouhodobém záměru se jeho jednotlivé etapy posuzují samostatně a v kontextu vlivů záměru jako celku“. Rozdělení do etap tedy samo o sobě zakázáno není, problém by ale mohl být například v případě, že by byl záměr rozdělován účelově, aby nebyl ze zákona posuzován z hlediska vlivů na životní prostředí.

#### 4. Geologické průzkumy

Geologický průzkum je druhem geologické práce podle § 2 odst. 3 zákona č. 62/1988 Sb., o geologických pracích (dále „ZGP“). ZGP stanoví, že při záměru provádět geologické práce **spojené se zásahem do pozemku** jsou organizace povinny uzavřít písemnou dohodu s vlastníkem pozemku (organizací se v tomto případě rozumí organizace přímo provádějící geologické práce – z Vašeho dotazu nevyplývá, zda šlo přímo o pracovníky ŘSD ČR nebo o externí společnost).

Záleží tedy na tom, zda došlo k zásahu do pozemku. Jestliže ano, dopustila se organizace prováděním geologických prací bez souhlasu vlastníka pozemku přestupku podle § 20 odst. 1 písm. k) ZGP (bez ohledu na intenzitu zásahu). Můžete tedy podat podnět k řízení o přestupku Ministerstvu životního prostředí.

Zpracováno ke dni 29. 1. 2018.

Právní poradna Frank Bold radí v případech, kdy je dotčen veřejný zájem, a to zejména v otázkách životního prostředí, boje proti korupci a nezákonného postupu úředníků. Podrobnější informace o tom, jak poradna funguje, si můžete přečíst [ZDE](#).

#### Podpořte svým darem Poradnu

Práce našich právních poradců je možná i díky Vaší podpoře. Pomozte svým finančním darem zachovat kvalitní bezplatné právní poradenství. Pro zaslání daru můžete využít [dárcovský formulář](#) nebo přímo dárcovský účet 2500212260/2010, variabilní symbol 1001. Děkujeme.

#### Nabízíme Vám

Naším cílem je podporovat lidi, kteří se aktivně zajímají o dění kolem sebe – Občany 2.0. Nabízíme jim proto služby nad rámec bezplatného právního poradenství. Z Vašeho dotazu jsme nabyli dojmu, že právě Vy do kategorie Občan 2.0 patříte, neboť se aktivně zajímáte o dění ve svém okolí a informujete o něm ostatní občany.

[Staňte se proto i Vy Občanem 2.0](#) a připojte se tak ke stovkám Občanů 2.0 z celé České republiky, kteří se různým způsobem a podle svých možností zapojují do veřejného života.